

В.О. Потапов, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Д.П. Семенюк, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

О.В. Петренко, канд. техн. наук, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ЯК СКЛАДОВА ВЗАЄМОДІЇ НАУКИ, ОСВІТИ ТА ПРАКТИКИ

Сучасна ситуація постіндустріального суспільства вимагає, по-перше, системних перетворень педагогічної парадигми, по-друге, кардинального підвищення ролі вузів як центрів інноваційної активності в глобальній економіці знань, які формуються.

Найважливішим завданням сучасного етапу розвитку вітчизняної вищої освіти є вдосконалювання змісту професійних освітніх програм з метою відбиття в них як сучасних, так і перспективних вимог до компетенцій фахівців у конкретних, але досить широких областях професійної діяльності. Інноваційні науково-методичні рішення, отримані вузами, уже знаходять своє втілення в державних освітніх стандартах нового покоління.

Унікальним для сучасної України може стати створення моделі регіональних учбово навчально-науково-інноваційних комплексів і державна підтримка університетів, що активно впроваджує інноваційні освітні програми. Завданнями створення моделі є:

- удосконалювання освітніх програм і технологій (педагогічні інновації);
- посилення взаємодії між провідними вузами та сектором реальної економіки (підвищення ролі вузів в інноваційному розвитку країни, регіонів, галузей);
- розвиток мережної взаємодії між провідними вузами та сферою науки (формування сектора дослідницьких університетів);
- підтримка взаємодії вузів-лідерів з іншими регіональними/профільними вузами (розвиток інженерної вищої школи України).

Інноваційні перетворення в навчально-методичних комплексах полягають у модульній побудові основних і додаткових освітніх програм, методах формування та методиках оцінки компетентностей тих, кого навчають, а також у коректуванні змісту теоретичної та практичної підготовки відповідно до перспективних потреб реального сектора економіки. Вони передбачають: дворівневу структуру підготовки; використання нових освітніх технологій, включаючи

інформаційно-комп'ютерні; наявність наукової складової в навчанні; нову організацію навчального процесу; створення стратегічного партнерства; розвиток ефективної інфраструктури; формування сучасної системи підготовки та підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів.

Орієнтація інноваційних освітніх програм технічних університетів на наукове та кадрове забезпечення пріоритетних напрямків розвитку науки, технологій і техніки обумовлює включення в комплекс розв'язуваних завдань виконання освітніх проектів або спеціальних заходів щодо цілеспрямованого формування у випускників, а також у персоналу вузів і бізнес-партнерів базових знань з інноваційного менеджменту в сфері високих технологій, керування життєвим циклом наукомісткої продукції маркетингу й комерціалізації результатів розробок.

Для успішного впровадження інноваційних освітніх програм, необхідно формування якісно нового високорозвиненого інформаційно-освітнього середовища, необхідного для підготовки фахівців з високим рівнем інформаційно-комунікаційної компетентності, а також для здійснення необхідних перетворень в інформаційному забезпеченні навчальної та дослідницької роботи, у здійсненні зв'язку з вітчизняним і світовим інформаційним освітнім простором. Реальним інноваційним результатом виконання всієї сукупності проектів є створення широкого спектра цифрових освітніх ресурсів і забезпечення вільного доступу до них.

Крім освітніх інновацій необхідні і перетворення науково-технологічної сфери діяльності вузів, що дозволить істотно підвищити рівень зайнятості науково-педагогічного персоналу та студентів в інноваційну діяльність, забезпечити актуалізацію підготовки на основі інтеграції навчання, наукових досліджень і реальної професійної практики. При цьому важливе значення має ефективне поширення кращого досвіду вузів, підвищення своєї інноваційної активності та інвестиційної привабливості (центри компетенцій, центри колективного користування, науково-освітні центри, учбово-наукові полігони, бізнес-інкубатори, технопарки, механізми приватно-державного партнерства, взаємодія з техніко-впроваджувальними зонами й ін.).

Як показує вітчизняний і міжнародний досвід, ефективність масштабних проектів в освітній і науковій сферах, у тому числі пов'язаних з інвестуванням і відновленням матеріально-технічної бази, може бути повною мірою оцінена тільки через 3-5 років після початку проекту.